

Verdal kommune

Postboks 24

7651 VERDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Inga Stamnes, 74 16 80 91

Fornyelse av skadefellingstillatelse på en ulv i deler av Verdal, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner

Verdal kommune fikk torsdag 29. august kl. 12:20 fornyet skadefellingstillatelsen på en ulv i deler av Verdal, Meråker, Levanger og Stjørdal kommuner som avgrenses av Helgaa i nord, Riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest. Bakgrunnen for søknaden var funn av sau påvist drept av ulv i grenseområdene mellom Verdal, Levanger og Meråker kommuner. Den pågående skadesituasjon med til sammen 77 kadaverfunn som er påvist tatt av ulv under årets beitesesong, skadepotensialet knyttet til ulv i området, områdets status som utenfor forvaltningsområdet for ulv og at beitedyr skal ha prioritet foran ulv legges til grunn for beslutningen. Tillatelsen ble formidlet muntlig pr telefon torsdag den 29. august kl. 12:20 og videre på e-post til Verdal kommune v/Mads Forsell samme dag kl 15:15, og dette er det skriftlige vedtaket som bekrefter muntlig svar og foreløpig svar i e-posten. Fellingstillatelsen varer frem til torsdag 05. september kl. 12.00, eller avsluttes før når det eventuelt er felt ulv. Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Bakgrunn

De første skadene til ulv i området ble dokumentert i Storstyggdalen i Meråker 10. juni der kadaver av ett lam og en søye ble funnet. I etterkant ble det funnet både skadde og drepte sauer og lam tatt av ulv frem til 9. juli, med skadedato frem til 25. juni. I denne perioden ble det dokumentert 43 sau/lam og en rein tatt av ulv i Meråker, Verdal og Levanger kommune. 17. juli ble det funnet et nytt kadaver i Verdal, med skadedato mellom 14. og 15. juli. Frem til søknadsdatoen 29. august er det gjennom hele beitesesongen til sammen funnet 77 sau/ lam og rein påvist tatt av ulv.

Søknad

Fylkesmannen fikk telefon fra Verdal kommune v/Mads Forsell torsdag 29. august 2019 kl. 12:20 der kommunen søker om fornyelse av tillatelsen med bakgrunn av funn av totalt 5 kadaver den siste uken der ulv har vært skadevolder. Kommunen mener at mulighetene for fremtidige skader er store. Selv om det ikke er spesifikt nevnt i søknaden legger Fylkesmannen til grunn at kommunen, som tidligere, søker om dispensasjon fra viltloven for å postere fra bil og til bruk av luftfartøy til uttransportering av fellingspersonell.

Søknaden ble begrunnet med funn av ytterligere kadaver påvist tatt av ulv og stort potensiale for fremtidig skade med mye beitedyr i området. Ønsket fellingsområde spenner mellom elva Helgaa i nord, Riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av ulv

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

“Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

“Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensiale for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Rovviltnemnda i region 6 har i brev av 28. mai 2019 fattet vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser på gaupe, jerv og ulv 2018/2019. I dette vedtaket gir nemnda 3 betingede skadefellingstillatelser på ulv til region 6 for perioden 1. juni 2019 til og med 15. februar 2020. Det står i vedtaket spesifikt om ulv:

«Streifdyr av ulv kan forekomme. Om det blir registrert skader av ulv, og faren for nye skader er stor, bør fylkesmennene ha muligheten til å tillate skadefelling. De svensk-norske retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle ulver skal følges.»

Ved tidspunkt for iverksetting av fellingstillatelse er det ikke felt ulv på skadefelling i region 6, og gjenværende skadefellingskvote er dermed 3 ulver.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal

prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Rovviltnemnda i region 6 i vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv, jf. brev datert 28. mai 2019. Rovdata publiserte en foreløpig statusrapport for ulv i Norge 30. april 2019. Rapporten viser til at det i perioden 1. oktober 2018 - 31. mars 2019 er dokumentert totalt 103-106 ulver i Norge, og per 31. mars var det i Sverige påvist 300 individer. Minst 64 - 66 av ulvene har helnorsk tilhold og 39-40 individer hadde tilhold på begge sider av riksgrensen. Etter fratrekk av de ulvene som er kjent avlivet, er det vinteren 2018/2019 påvist 86-89 ulver med helnorsk tilhold eller med tilhold i grenserevir. Det er påvist yngling av ulv i 5 helnorske og 6 grenserevir vinteren 2018/2019. Etter deling mellom Norge og Sverige er foreløpig bestandsstatus for Norge 8 ynglinger, og bestandsmålet er således oppnådd.

Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden 1. oktober 2018 til og med 31. mars 2019 trekkes fra disse tallene. Etter 1. oktober er det registrert 17 døde ulver i Norge. Av de døde ulvene i Norge kom 1 fra grenserevir. Siste kjente felling av ulv i region 6 skjedde i Melhus kommune den 19. januar 2019 på lisensfelling. Det ble før det felt en ulv i nødverge i Lierne kommune oktober 2016, en ulv i 2014 og to ulver i 2013 på skadefelling i region 6. Fylkesmannen i Trøndelag anser at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt. Førre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av førre-var-prinsippet jf. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2019 er det registrert en avgang på 10 ulv i Norge. En eventuell felling av ulv vil være innenfor rammen av kvoten fastsatt av rovviltnemnda den 28. mai 2019, slik at den samlede belastningen ikke vil øke. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og dødelighet hos ulv, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på ulvebestanden. Vedtaket omhandler iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 ulv utenfor forvaltningsområdet for ulv, hvor det årlig foregår lisensfelling av ulv. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. nemndas vedtak datert 1. juni d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 ulv i de deler av Verdalen, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner som ligger innenfor følgende avgrensning: Elva Helgåa i nord, riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest, og Fylkesmannen anser ikke §§ 11 og 12 som relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater.

Det ble i 2012 utarbeidet felles retningslinjer mellom daværende Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Naturvårdsverket i Sverige, for på best mulig måte kunne ivareta de genetisk verdifulle individene av ulv fra øst/nordlig utbredelse. Disse individene kan være av stor betydning for det genetiske mangfoldet i den sørsandinaviske ulvebestanden. Retningslinjene sier blant annet

«...at genetisk status for skadegjørende individ skal tillegges betydelig vekt ved vurdering om det skal gis tillatelse til felling eller ikke. Imidlertid er dette ikke til hinder for felling hvis de samlede kriteriene for

felling ellers er oppfylt og der andre tiltak er vurdert. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonene kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Skadegjørende individ bør likevel, så langt det er mulig, identifiseres for i størst mulig grad å fastslå genetisk status.»

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Hovedtyngden av kadavrene som er funnet ligger i grenseområdene mellom Verdal, Meråker og Levanger kommuner. Det er påvist totalt 76 kadaver og skader på sau/lam og rein etter ulv i samme områder fra juni 2019. Det er flere foretak som slipper sau i disse og tilgrensende områder. I Verdal slippes mye sau på utmarksbeite i området fordelt på beitelagene: Juldal og Kverndal beitelag (ca. 4600 sau og lam), Sørfjella beitelag (ca. 1700), Kråka beitelag (ca. 350 sau og lam), i tillegg grenser Frol beitelag (Levanger) mot området (hhv 3200 sau og lam). I Meråker slippes 5300 sau og lam på beite hvorav ca. 2000 av og disse antas å bruke områder nord for E14. Hele det omsøkte området er reinbeiteområde for Gasken-Laante sijte (Feren reinbeitedistrikt), med stort potensiale for skader også etter at sau er sanket. Det aktuelle området har derfor svært stor betydning som beitemark. Skadenes omfang og utvikling viser en økning av skader forvoldt av ulv i dette beiteområdet i denne sesongen. Dette, sammen med et stort antall sau på utmarksbeite, utgjør et betydelig potensial for fremtidige skader frem mot sankingen. Det er også innvilget betydelige midler til kortvarig, intensivt tilsyn til berørte beitelag i området hvor ulven har gjort skade.

Hele region 6 ligger i sin helhet utenfor vedtatt forvaltningsområde for ulv. Fylkesmannen har ikke kunnskap om at det er påvist genetisk viktige individer av ulv i dette området eller tilgrensende områder på nåværende tidspunkt. SNO samlet inn biologisk materiale fra ulv i Verdal fra 19. juni, som viste seg å være fra en tise som kom fra Bollnäs i Sverige. Det ble analysert DNA fra samme ulv i Åre 28. juni 2019. Sannsynligvis så er det samme ulv som er skadevolder også nå på ettersommeren, men dette er ikke bekreftet med nye DNA-analyser.

Rovviltsforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for fredet rovvilt skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for ulv er nådd i region 4 og 5. I region 6 er det ikke mål om ynglende bestand av ulv, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse er lav.

Fylkesmannens konklusjon

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved tidspunkt for muntlig søknad var det den siste uken funnet fem (5) kadaver hvor ulv er påvist som skadevolder. Det er i tillegg totalt dokumentert 76 kadaver og skader på sau og rein fra 1. juni 2019 i Meråker, Verdal, Stjørdal og Levanger kommune, samt et kadaver i Snåsa kommune. Fylkesmannen mener at skadesituasjonens helhet med tanke på varighet og omfang gjør at den må betegnes som pågående, og anser det som hensiktsmessig å innvilge søknad om fornyelse av skadefellingstillatelsen.

Skadevolder har beveget seg over et stort geografisk område i hele sommer, og potensiale for fremtidige skader er til stede. Det er ikke bestandsmål for ulv i region 6, men det hender at streifulv forekommer i regionen. Etter en vurdering av roviltforliket av 2011, den geografiske differensieringen i roviltmyndens forvaltningsplan for region 6, skadesituasjonen ved søknadstidspunktet og skadepotensialet knyttet til skadevolder, samt brev fra KLD om tydeligere soneforvaltning, anser Fylkesmannen det som riktig å iverksette skadefellingstillatelse på en ulv i de deler av Verdal, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner som ligger innenfor følgende avgrensning: Elva Helgåa i nord, riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest.

Ønske om bruk av motorkjøretøy

Fylkesmannen kan med hjemmel i viltlovens § 35 gi dispensasjon til å benytte motorkjøretøy til å postere fra bil under jakt.

Vi vurderer at en slik dispensasjon er hensiktsmessig for å oppnå et så effektivt fellingsforsøk som mulig. Det vil heller ikke gis dispensasjon til å løse skudd på eller over offentlig vei og jernbane, samt til å bruke luftfartøy eller motorkjøretøy til førfølgning av vilt eller til å avlede viltets oppmerksomhet fra jegeren.

Fylkesmannens vedtak etter viltloven

Fylkesmannen gir, med hjemmel i viltlovens § 21, jf. viltlovens § 35, tillatelse til bruk av motorkjøretøy etter bokstav c og d, som sier følgende:

- c) å bruke luftfartøy eller motorkjøretøy utenfor vei til lokalisering av vilt – **kan kun benyttes i forbindelse med uttransportering av fellingspersonell.**
- d) å løse skudd fra luftfartøy eller motorkjøretøy – **tillatelsen gjelder kun for å løse skudd fra motorkjøretøy.**
- Tillatelsen er gyldig i samme periode som skadefellingstillatelsen er gitt for.

Fylkesmannen presiserer at det ikke er anledning til å løse skudd på eller over offentlig vei eller jernbane, ei heller å løse skudd fra luftfartøy.

Det gis adgang til å postere i bil på følgende vilkår under dette fellingsforsøket:

- Under transport skal våpen i bil være tomt for ammunisjon, og våpenet skal være nedpakket i futteral, bag eller veske.
- Motor og lys skal være avslått når bilen brukes til postering.
- Samtlige kjøretøy som blir benyttet til dette formål, skal ha godt synlig merking som tydelig informerer om at fellingsforsøk pågår, og at kjøretøyet og de som benytter seg av det deltar i fellingsforsøket.
- Fellingslaget skal ta alle nødvendige forholdsregler for å ivareta allmennhetens sikkerhet i forbindelse med bruk av bil til postering under fellingsforsøket.

Fylkesmannens vedtak (skadefellingstillatelse på ulv):

Med hjemmel i *lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovilt § 9* har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:

Verdal kommune gis skadefellingstillatelse på en ulv i deler av Meråker, Verdal, Stjørdal og Levanger kommuner. Tillatelsen ble formidlet med foreløpig svar muntlig pr telefon til Verdal kommune v/Mads Forsell torsdag. 29 august kl 12:20, samt på e-post til Forsell kl 15:15 samme dag.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra torsdag 29. august 2019 kl. 12:20 til torsdag 05. september 2019 kl. 12.00, eller frem til ulv er felt. Behovet for en eventuell forlengelse vil bli vurdert av Fylkesmannen i samråd med kommunen ved tillatelsens utløp.
2. Skadefellingstillatelsen gjelder i de deler av Verdal, Meråker, Stjørdal og Levanger kommuner som ligger innenfor følgende avgrensning: Elva Helgåa i nord, riksgrensen i øst, E14 i sør og E6 i vest. Fellingsforsøket skal rettes mot områdene hvor skader sist er dokumentert.
3. Dersom fellingslaget finner ekskrement eller hår som antas å stamme fra ulv, skal disse umiddelbart leveres til rovviltkontakt i SNO for videre innsending til Rovdata.
4. Skadefellingstillatelsen gis til Verdal kommune. Kommunen har ansvaret for å koordinere fellingsforsøket med nabokommunene. Alle som deltar i fellingslaget skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Trøndelag så raskt som mulig.
5. Deltakere i kommunale/interkommunale fellingslag skal få kompensasjon for gjennomføring av skadefellingsforsøket, jf. rovvilt forskriften § 9 a. Kommunen/fellingsleder må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Deltakerne må ha løst lisens for å være berettiget kompensasjon. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Søknaden om godtgjøring sendes inn til Fylkesmannen umiddelbart etter endt fellingsforsøk, og senest innen 1. oktober 2019.
6. Budsjettramme for fellingsforsøket settes til inntil kr 108 800,-. Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr 30 000,- pr. fellingsforsøk (jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd). Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling på bjørn og gaupe fra Miljødirektoratet 1. juni d.å.
7. Fellingsleder bes om å utarbeide en fellingslogg som sendes Fylkesmannen etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk (antall timer/personer), i tillegg til en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført. Dette bør oversendes Fylkesmannen så fort fellingsforsøket er avsluttet.
8. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.
9. Ved felling av ulv skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.
10. Felling eller forsøk på felling av ulv skal omgående meldes til Fylkesmannen i Trøndelag (rovvilttelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.
11. Den/de som sårer ulv under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet ulven. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller

politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet.

12. Ulv som blir felt på denne tillatelsen er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt ulv uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt ulv ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.
13. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunen gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunen må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.
14. Fylkesmannen i Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inga Stamnes
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Meråker kommune v/Anne Haneborg

Stjørdal kommune v/ Stian Almestad

Levanger kommune v/ Rune Sørholt

Verdal kommune v/Mads Forsell

Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Meråker kommune	Rådhuset	7530	MERÅKER
Stjørdal kommune	Postboks 133 / 134	7501	STJØRDAL

Levanger kommune

Postboks 130

7601

LEVANGER